

Nr. 147 - 23. årgang
December 2024

A close-up photograph of a brown egg. The egg is decorated with frosting. A large, textured mound of bright yellow frosting sits on top of the egg. To the left of the yellow frosting, there is a smaller, more delicate swirl of white frosting. The egg is set against a plain, light-colored background.

Strandgårdsbladet

home *fritid*

Sol, strand, salg og vand

Klik ind på home.dk/fritid og se, hvorfor home er den bedste til at sælge dit fritidshus

HOLBÆK

Michael H. Jørgensen a/s
Statsaut ejendomsmægler & valuarer, MDE
Labæk 13, 4300 Holbæk
holbaek@home.dk

T lf. 59 43 59 59

www.home.dk

home

vi vil være din foretrukne ejendomsmægler

EJENDOMSMÆGLERKÆDE FOR DANSKE BANK KONCERNEN

Nyt fra Bestyrelsen

Udestående kontingenter

Kassereren rapporterede ved sidste bestyrelsesmøde, at der stadig var enkelte parcelejere, som var i restance med kontingentet for 2024.

Bestyrelsens mening er, at eftersom jobbet som kasserer er frivilligt, er det ikke fair overfor denne, at han ud over sine normale forpligtelser også skal bruge tid på glemsomme parcelejere. Så vi anmoder indtrængende om, at de sidste restanter får bragt forholdet i orden.

Klippe – klippe – klippe...

Bestyrelsen har indhentet tilbud på kr. 14.200 ex. moms fra entreprenøren, der gennemførte klipning af både fællesarealet og strandarealet i sommer. Det gjorde han til vores fulde tilfredshed – vi, der overværede arbejdet, kunne notere os, at han måtte klippe mange arealer både 3 og 4 gange, inden beplantningen var skåret helt ned. Bestyrelsen har nu besluttet, at der skal indgås aftale om en enkelt klipning af begge arealer i næstsidste uge af maj 2025. Eventuel klipning af arealerne igen i sensommeren skal så besluttet senere. Den beslutning afhænger bl.a. af, om det bliver en tør sommer og også om, hvordan den første klipning har fået nedbragt forekomsten af *vild pastinak*.

Klipning af *hybenbuskene* skal normalt ske hvert 3. år. Det er sidst gjort i efteråret 2023, så der vil ikke ske mere på den front lige nu.

Mht. den ugentlige klipning af *stierne* i området arbejder bestyrelsen på at indgå en aftale for næste år.

Årshjul for 2025

Der er pt. blot fastlagt *to bestyrelsesmøder* - et ordinært møde 19. januar 2025, og et forberedende møde til generalforsamlingen d. 23. marts 2025.

Det øvrige årshjul fastlægges af den nyvalgte bestyrelse efter generalforsamlingen.

Vi søger ny flagmester

Peter Brøns, vores flagmester, bladudgiver og hvad han nu ellers laver for Strandgårdens Grundejerforening, har afsluttet søndagsflagningen for 2024. Som han nu har gjort det i ti sæsoner. Det synes han – og hans dårlige skulder - er en passende anledning til at forlade posten som flagmester.

Peter fortæller, at han så godt som muligt har sat og taget flaget fra første til sidste søndag i sommertidsperioden (ult. marts – ult. oktober). Det er hans egen regel. Desuden er han blevet mobbet til at følge (vistnok) Danmarkssamfundets regel om, at flaget skal sættes efter 8 morgen og tages inden solnedgang. Det er dog ikke noget, der er nævnt i Grundloven! Men som Peter siger – det kan den nye flagmester jo tage en beslutning om.

Til formålet har vi to flag – det store til normalt vejrlig, og stormflaget til blæsende dage. Dertil standeren, som er oppe resten af tiden, og som i vore dage ser ud til at holde en sæson. Vi holder øje med den indtil foråret.

Så bestyrelsen efterlyser en person, som vil påtage sig hvervet som flagmester efter Peter Brøns. Det er selvfølgelig ganske ulønnet, men vi kan love masser af frisk luft og at man møder mange mennesker under udøvelsen af hvervet.

Forsiden: ”Juleægget sat på spidsen. Ægget er hjemmeavlet.”

Plæneklipperservice.dk

v/ Torben Gundersen

Landevejen 83, 4532 Gislinge

**Salg, service og reparationer af
have-park maskiner**

Service af almindelig plæneklipper:

Motorolie, tændrør, luftfilter skiftes, slibning af kniv, motor justeres.

Priser fra 500 kr. inkl. moms

*

Service af almindelig havetraktor:

Motorolie, tændrør, luftfilter skiftes, slibning af knive, remme efterses, dæktryk kontrolleres.

Priser fra 1.295 kr. inkl. moms

*

***Vi sælger og servicerer have-park maskiner
og reservedele til:***

Stiga, Texas, Partner, McCulloch, Flymo,
Briggs & Stratton, EfcO, Honda, Tecumseh, Alko, Ginge,
Stihl, Husqvarna, Jonsered,
Variant trailere, m.fl.

Ring eller kig forbi for et uforpligtende tilbud.

Tlf. 28 15 65 25

Plæneklipperservice.dk * www.plæneklipperservice.dk

GRØN ANLÆGSSERVICE

HESTIA

*Ny Hagedstedvej 5 - 4532 Gislinge
Tlf. 59 46 06 07 / Mobil 40 98 06 10
e-mail: hestia@mail.dk – www.hestiais.dk*

Vi tilbyder en bred vifte af top-professionelle ydelser

Fliselægning og anlæg afstensætninger til bede eller støttemure

*

Anlæg af græsplæner og blomsterbede

*

Topdress og fjernelse af mos i græsplæner

*

Fræsning og grubning af haver

*

Træfældning og beskæring

*

Stubfræsning

*

Anlæg og vedligehold af havedamme

*

Miljøvenlig ukrudtsbekæmpelse i belægninger, plæner og bede

*

Skadedyrsbekæmpelse

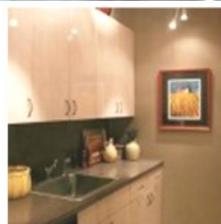
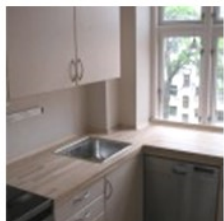
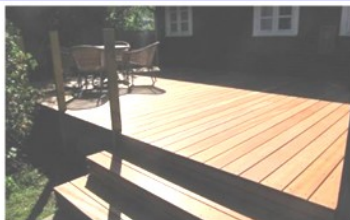
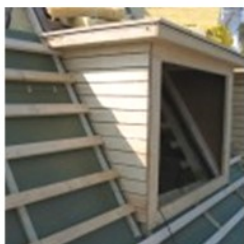
*

Løbende vedligeholdelse af haver og parker

TJ Tømrrerservice

(kun et stenkast fra Strandgården, lige ved Audebo dæmningen)

Vi har stor erfaring indenfor:
Tagrenovering / Vinduesudskiftning
Enfamiliehuse / sommerhuse
Forsikringskader

*Vi er et kvalitetsbevidst tømmer og snedkerfirma, v./
Tømrrermester Tommy Woxholt, og Tømrrermester Jørn Løvenhorst.*

TJ Tømrrerservice

Audebo Skolevej 14 - 4300 Holbæk

www.toemrrerservice.dk * tj@toemrrerservice.dk

Tommy 2162 3130

Jørn 2025 6436

Ring til os

og få en snak om dine planer, og en fast pris på dit byggeprojekt

Fra Vitas køkken

Tænker, mange bager småkager til jul - alle de gode traditionelle. Småkagebaking er kommet meget sent til mig. Jeg bryder mig eksempelvis hverken om brunkager eller klejner. Min mand derimod elsker ALLE typer småkager, ikke mindst klejner, og det behov får han så dækket via div. dagligvareforretninger og bagere, som jo også skal leve. Alternativet er, at han selv begynder at bage. Faktisk er det først inden for de sidste 4 år, jeg er begyndt at bage småkager. Jeg veksler mellem et par opskrifter, og disse småkager bager jeg så til gengæld jævnlgt over hele året til glæde for både mand, børn og børnebørn.

Her får I den mest simple og nok den flittigst benyttede opskrift. Opskriften findes i mange varianter. Mange tilsætter marcipan, og selv om jeg er vild med marcipan, så foretrækker jeg den simple udgave uden. Opskriften er snuppet direkte fra 'Madens Verden'.

Håkonskager

275 g hvedemel

100 g flormelis

10 g vaniljesukker, eller kornene fra

en hel stang god/dyr vanilje (jeg bruger vaniljesukker)

175 g smør

1 æg

Pynt:

Æggehvider (kan fint nøjes med 1)

Perlesukker

Sådan gør du

Start med at veje hvedemel af i en skål sammen med flormelis og vaniljesukker - blandes sammen.

Smør skæres i mindre tern og kommes ved.

I originalopskriften står der, at man skal smuldre smørret godt ind i dejen med fingrene og derefter samle dejen med ægget. Jeg benytter min røremaskine til en hurtig omgang, hvor jeg dog venter med at tilsætte ægget til der er lidt samling på dejen.

Tag dejen ud på køkkenbordet, der evt. kan være drysset med lidt mel. Dejen er lidt blød i det, og sådan skal den være.

Del nu dejen i fire lige store stykker, som trilles ud til 'pølser' med en diameter på ca. 3-4 cm.

Pensl hver 'pølse' med æggehvite hele vejen rundt, hvorefter 'pølserne' trilles i perlesukker.

Herefter lægges alle fire 'pølser' på et lille skærebræt, som stilles i køleskabet til næste dag. I opskriften står der, at man skal rulle dem ind i bagepapir som en nytårsknallert. Det gjorde jeg den første gang, men vi har et ekstra køleskab, hvor der ikke står madvarer, der kan tages smag fra, så den ekstra foranstaltning finder ikke sted hos mig.

Næste dag forvarmes ovnen til 200 grader (alm. over- og undervarme)

Beklæd en bageplade med bagepapir.

Skær 'pølserne' i ca. 3 mm tykke skiver, som lægges på bagepladen med en smule afstand. De flyder ikke voldsomt ud.

Bages i ca. 8 minutter, så kanterne er en smule mørkegyldne.

Afkøl håkonskagerne på en rist - med eller uden bagepapir. Jeg fjerner bagepapiret.

God fornøjelse!

Alle ønskes en rigtig glædelig jul samt et lykkebringende nytår

NjEL-SERVICE
EL-INSTALLATIONER TELE/DATA INSTALLATIONER

aut. El-installatør Niels Jørgensen

Vestergårdsvej 66, 4300 Holbæk Tlf. 59 46 15 04

www.nj-el.dk

nj@nj-el.dk

*NJ El-service, den lokale el-installatør,
din garanti for en sikker forbindelse!*

Christians efterårstur til Burgund

Kort efter at Christian var vendt hjem fra Rom-turen, drog han sydpå igen. Denne gang på en ”pilgrimstur” til Köln. Den begyndte 28.10. 1474. Fra et sted nord for Köln sejlede han på Rhinen sydpå, og gjorde holdt tæt ved hansebyen Neuss. Her skulle han møde hertug *Charles den Dristige* af Burgund. I 1467 havde Christian sluttet en freds- og venskabskontrakt med Burgund og dets forbundsfæller. Så forholdet til det rige hertugdømme Burgund var altså også fint. Tid og sted for mødet var måske knap så fint. Charles belejrede nemlig siden juli 1474 samtidigt Neuss, der var en kejserlig by. Det betød en konflikt med kejseren, der i øvrigt også anså det meste af Burgund som kejserligt område, hvorfor Charles var hans vasal. Charles så noget anderledes på det – naturligvis. Han hævdede, at belejringen var ment som en støtte til Kölns ærkebiskop, der lå i strid med sit kapitel. Ærkebispnen var en af kejserens vigtigste vasaller.

1453

To begivenheder tilbage i 1453 spillede også en rolle, om end indirekte i fredsarbejdet. Den ene begivenhed sluttede ret nøj 31.5. Det var den dag tyrkerne endelig erobrede Konstantinopel, det efterhånden stærkt indskrænkede byzantinske riges hovedstad ved Bosporus. Byen blev snart efter det Osmanniske Riges hovedstad og skiftede navn til Stambul, nuv. Istanbul. Se også s. 23.

En lang og ubeskriveligt indviklet historisk proces: Hundreårskrigen

Den anden begivenhed var måske snarere en ikke-begivenhed: Afslutningen på Hundreårskrigen (1337-1453). Den sluttede uden fredsforhandlinger eller fredsaf tale. Den engelske hær trak sig tilbage til England, kun med *Calais* og omegn besat (hvad den var til 1518). Krigen stoppede, fordi englænderne ikke vendte tilbage. Men i 1453 kunne ingen vide, hvornår eller om de ville gøre det. Englænderne anede det nok heller ikke, for de var så småt i gang med et internt opgør om kongemagten, de såkaldte *Rose-krige*, der varede fra 1455-85. De endte med slaget ved *Bosworth*, populært sagt/udskreget med udgangsreplikken: ”*A horse! A horse! My kingdom for a horse*” - det var den senere så berygtede (takket været bl.a. Shakespeare) *Richard III*, der manglede en hest. Ud over kronen mistede Richard også livet.

Ingen fra de to rose-slægter *York* og *Lancaster* (sidegrene til kongefamilien) overtog magten efter Richard. Den tog Tudor'en *Henrik 7.*, der ligesom roserne var en efterkommer af kong *Edward III* (1312-1327-1377). Han var gift med *Philippa af Heinault* (nederlandsk grevskab) (1310/15 – 1330 – 1369).

mor var barnebarn af den franske konge Philip III. Heraf miseren. Det var så at sige moderens gener, der forårsagede krigen. Hendes far var Charles af Valois, der var søn af den franske konge *Philip III*. Philippa og Edward fik i løbet af 25 år 12 børn, her af fem sønner og fire døtre, der alle blev voksne. Det betød en masse efterkommere – i flere led – og mange, der gjorde krav på både den engelske og franske krone.

Sådan begyndte det: En gammel strid blusser op

I 1337 konfiskerede den franske konge *Philip VI*. (1293- 1328-50) Aquitanien og Ponthieu (Guyenne) som forfaldne len. Det var Edward III, der var vasallen. I årene forud havde der været stridigheder bl.a. om forholdene i Flandern. I 1328 havde en oprørsbevægelse hér med held søgt hjælp mod Philip i London. Ud over at besidde de sydfranske len, var Edward søn af den *Isabella* af Frankrig, der var datter af kong Philip (IV) den Smukke af Frankrig (1268-1285-1314), der var gift med Juana af Navarra (1273-1285-1305), de blev gift i 1284. De fik tre sønner, der alle blev konger og i 1295 datteren Isabella (1295-1327-58), Edward III's mor. I 1337 sendte Edward Philip et udæskende brev, hvor han erklærede Philip for afsat og sig selv som rette konge af Frankrig. Den ændring af forholdene var de franske stormænd ikke med på. Det endte altså med krig, også fordi begge konger havde andre grunde til en sådan krig. Ingen havde selvfølgelig regnet med, at den skulle var i 116 år.

Edward var den første, der krævede den franske trone. Efter hans mening stod han først i rækken af kongsemner. Da det blev afvist, invaderede han Frankrig for at erobre kronen – for at sige det kort – og det blev optakten til Hundredårskrigen. Der var ikke tale om uafbrudt krig, for der var tit pauser, kortere og længere, flere der varede flere år, så de involverede kunne samle kræfter, penge og tropper, inden det gik løs igen. Der var dog også meget andet, der spillede en rolle. Samt nogle meget ”spændende” kvinder – den ene er meget berømt, Jeanne d’Arc, og den anden (ret ukendt nu) Yolande af Aragon/Anjou m.fl. Desuden var der også hertugerne af Burgund med familie. Burgund var det mindste af de krigsførende lande, som de dog kun af og til kæmpede i, men det rigeste. I det meste af Europa berømt for rigdommen og det strålende og ret usædvanlige hoffliv, der blev efterlignet ved mange hoffer rundt om.

Edward III fandt på en ”smart” finansieringsmodel inden han for alvor gik i krig: At låne store beløb hos de stenrige florentinske bankierer og når han så havde lånt tilstrækkeligt store summer, så at erklære sig insolvent, så han ikke kunne betale pengene tilbage. Det kostede husene *Bardi* og *Peruzzi* hhv.: 900.000 og 600.000 sølvfloriner. I 1345 stoppede Edward betalingerne. De to huse gik bankerot. Det talte de meget om i Firenze i de år, også andre steder i Europa.

Burgund – en ”mindre og utro” stormagt

Den østlige, nord-sydgående landtunge mellem Frankrig mod vest og Tyskland/og Schweiz med øst (med moderne navne) udgjorde fra gammel tid, fra før 500, et område, der snart var et kongerige, snart et grevskab eller et hertugdømme. Det vekslede med tiderne. Beboerne kaldtes ”burgunderne” og landet derfor Burgund (Bourgogne). I 1300-tallet var den vestlige del et hertugdømme i det franske rige, mens det østlige et grevskab og en del af kejserriget. Hele området lå fordelagtigt og i et rigt område mht. landbrug og ikke mindst vindyrkning, som jo stadig er et meget vigtigt erhverv. Der var også en livlig handel med områderne øst, vest og nord for. Det var gennem århundreder et stærkt efterstræbt område.

Fra 561 kendes et selvstændigt kongerige Burgund og i århundrederne derefter var området snart kongerige, grevskab eller hertugdømme – ligesom størrelsen vekslede afhængigt af de politiske forhold. Det meste af tiden var der tale om et fransk len, men afhængigheden ahang i høj grad af den franske konges generelle magt mv. I 1363 fik *Philip den Dristige* (le Hardi), en yngre søn af den franske konge Jean 2. overdraget hertugdømmet for udvist tapperhed (14 år gammel) i Hundreårskrigen, slaget ved Portiers 18.9. 1356. De tilhørte slægten Valois. I 1463 var Philip 21 og endnu ugift. Gift blev han først i 1369, med *Margriet af Flandern*, og hun havde ganske mange titler med i bagagen. Hun hører også til de kvinder, der har en ret usædvanlig historie. Hun var datter af grev Louis II af Flandern og hans gemalinde Margaret af Burgund. Louis var desuden greve af Artois, Auvergne og Bologne. Han tilhørte slægten Dampierre. Nok så vigtigt var det, at hun var enearving.

Burgunds hertuger 1349-1477

Philip 1. (1346-49-61) – g.m. *Margriet*

Philip 2. (1342-63-1404) – g.m. *Margriet* – **Ph.** regerede Frankrig 1382-88

Jean den Frygtløse (1371-1404-19) – g.m. *Margrethe af Bayern*

Philip den Gode (1396-1419-67) – g.m. *Isabella af Portugal* (3. kone) datter af *Philippa af Lancaster* og *John of Gaunt*, søn af *Edward III.*

Charles den Smukke / Dristige (1433-67-77) – g.m. *Isabella af Bourbon* (1434-54-65) – *Maries* forældre

Marie (1457-77-82) og **Maximilian** (1459-1508-1519) – deres søn **Philip** (1478-82-1506). Hertug af Burgund og Nederlandene 1482-06 samt konge af Castillien og Leon (Spanien) 1506 (2 mdr.)

Kong Ludvig 11. af Frankrig (1423-61-83) – g.m. *Charlotte af Savoyen* (1441-61-83). (Ludvig inddrog Burgund i det franske rige i 1477, da Charles døde.)

Margriet havde været gift en gang før, fra 1355-61, med Philip 1. af Burgund. Da hun var fem år og han døde som fjorten-femtenårig, kom der ingen børn ud af det ægteskab. Det gjorde der så i det andet ægteskab med Philip II. Det førte til fire piger og tre sønner. Men der var jo også meget at arve. Det var dog først i 1384, da hendes far, Louis II af Flandern, døde. Der var tale om et ret stort – og rigt – område som blev kaldt for det Nederlandske Burgund. Det lå nærmest som en kalot oven på selve Frankrig.

Noget om ”utroskaben”

Burgund var ”utro” under Hundredårskrigen, fordi det pga. udliverancerne fra England følte sig nødsaget til at støtte englænderne, skønt hertugerne var den franske konges vasaller og dermed forpligtet til at støtte ham bedst muligt. Den franske konge gjorde også sit til at spolere forholdet, bl.a. ved at udstede forbud med at importere engelsk uld og deslige. I det hele taget blev uldhandlen også flittigt brugt i det politiske spil. Af og til støttede Burgund for god ordens skyld franskmændene, der havde den mulighed at erklære Burgund for forbrudt len og hvis de kunne få det anerkendt af de øvrige stormænd, kunne de inddrage lenet. Man kunne jo også sige, at Burgunds ”utroskab” var en ”overlevelsesaktion”. I øvrigt var den engelske økonomi også afhængig af uldhandlen. Forskellige former for embargo har jo altid været brugt i økonomisk krigsførelse de fleste steder. Det sker jo stadigvæk .

Flandern: Når ULD er GULD – men også problemer ...

Flandern var det vigtigste og rigeste af burgunderhertugens nordlige besiddelser. Men det havde ikke været helt uproblematisk. Det havde især været et problem under Hundredårskrigen. Økonomisk var Flandern helt afhængig af tekstilproduktionen. Flandersk klæde var efterspurgt i det meste af Europa, og de fineste kvaliteter, der var særligt dyre, fungerede i blandt som hård og fast valuta. Den var – som oftest – modsat de rigtige valutaer uden de store udsving. Den blev jævnlige – ofte sammen med voks – brugt til aflønning (sold) af lejetropper. Dem var der mange af og de havde som ofte rigeligt at bestille. Både her og der. Tekstilindustrien var storimportør af uld. Den hjemlige produktion rakte ikke. Det var så heldigt, at der i Sydøstengland var meget store fåreflokke, og den uld de leverede blev i høj grad sendt til Flandern. Vejen var ikke så lang – en smuttur over den sydligste del af Nordsøen. Denne uldhandel spillede også en stor rolle for England. Det var grunden til, at the Speaker, formanden for det engelske parlament, bogstavelig talt sad ovenpå en uldsæk.

Da Hundredårskrigen brød ud opstod problemet. Flandern og omegn var et fransk len, og visse indtægter herfra havnede i den franske konges pengekuje. På den måde kunne han også bruge pengene i den langvarige og hårde krig mod England. På forskellig vis forsøgte de to lande at tvinge Flandern, og

Kejser Frederik III's og Eleonora af Portugals bryllup i 1452

Prælaten, der vier dem er Aeneas Silvio Piccolomini (1409-58-64) Han var i en periode kejserens sekretær, og blev i 1458 pave, til han døde i 1464. Eleonora fødte i 1455 sønnen Maximilian, der efterfulgte sin far som kejser. Kunstneren er den berømte italienske maler perugianeren Pinturicchio (1454-1513). Som det fremgår af malerens fødselsår er billedet ikke malet i 1450'erne, men snarere en gang i 1480'erne.

Kejseren var vist af natur en ret sky person og foretrak at opholde sig i sine østrigske arveland, så han var derfor en sjælden gæst i de vestlige dele af kejserriget. Da han deltog i en rigsdag i Regensburg i 1471, havde han ikke været i den tyske del i 25 år. Han havde dog været tysk konge fra 1440 og kejser fra 1452.

Han og Christian havde det til fælles, at de var ganske uansvarlige på det økonomiske område. Efter deres møde i eftersommeren 1474 i Augsburg, drog Christian straks nordpå, men Frederik ikke kunne komme fra byen. Han havde under sit ophold pådraget sig en betydelig gæld, og ved at spærre staldene med jernkæder havde hans kreditorer forhindret ham og hans følge i at rejse videre. Det lod sig først gøre tre måneder senere, da fremmede fyrster og gesandter havde hjulpet ham med at betale regningerne. Det afslørede jo tydeligt nok, at Frederik kun var Europas mægtigste, verdslige fyrste på papiret. Han regnedes åbenbart ikke en gang som særlig kreditværdig. Christian måtte i øvrigt låne penge hele vejen mod nord, så han og hans følge kunne komme hjem.

”Verdens rigeste pige”?

Som et led i fredsmissionen havde Christian påtaget sig en virkelig delikat, men også meget vanskelig opgave: at formidle et ægteskab mellem hertugdatteren Marie og kejsersønnen, og nok så vigtigt arvingen, Maximilian. Det krævede blot, at nogle modsatrettede ønsker/krav blev løst på en tilfredsstillende måde. Den ikke ligefrem velbeslåede Frederik ville meget gerne have sin ældste søn gift med den meget attraktive (i hvert fald økonomisk set) hertugdatter. Charles havde som sådan ikke noget imod udsigten til at få sin datter gift med en kejser, men han stillede dog som sit krav, at den siddende kejser, Frederik, ophøjede det Burgund, som Charles var herre over, til et kongerige. Her stod han urokkelig fast. Frederik, der var knap så principfast, var lige så stejlt imod. Det ville i praksis betyde, at han mistede Burgund. I øvrigt skulle den franske konge, Louis/Ludvig 11. også acceptere ændringen. En god del af Burgund var jo fransk len. At Charles pga. sin rigdom havde ret frie hænder over alt i sit rige, spillede ingen rolle. Lensherrerne havde – teoretisk – en mulighed for at inddrage len, hvis de af en eller anden grund forfaldt. Christian forstod sikkert problematikken. Han kendte selv til den, mht. Slesvig-Holsten, så han hældede nok mere til kejserens side end hertugens. Uden at røbe det.

Efter alt at dømme faldt Christian under forhandlingerne for en ”syndig fristelse” (måske beruset af ”guldets magt” – ”Guldets Satans”, som Honoré de Balzac (1799-1850) kaldte det. Og han vidste, hvad han talte om. - Christian forsøgte nemlig at erstatte Maximilian med sin egen søn (og efterfølger) Hans (f. 1455-konge 1481-1513). En eller anden sladrede til kejseren, og det gav selvfølgelig et kraftigt skår i det gode forhold mellem dem – dog kun midlertidigt. Det var måske en tolk, der sladrede. Christian og Frederik behøvede ingen tolk, men en sådan var nok nødvendigt ved forhandlingerne mellem Christian og Charles. Christians forsøg på at give rollen som Kirsten Giftekniv faldt altså negativt ud. Det endte nemlig med, at Marie og Maximilian blev gift i 1477. Det var biskoppen af Forli, udsendt af paven, der sørgede for det. Hans måtte nøjes med en sachsisk hertugdatter, den gode og fromme Christine. De blev gift i 1478. Han var vist i øvrigt ikke nem at være gift med. Hun foretrak at leve adskilt fra ham undertiden i årevis ibland.

Det vides ikke rigtigt, hvordan Marie så ud, eller hvordan hun var af væsen, temperament mv., og sådan set heller ikke, om hun var ”verdens rigeste pige”, men sikkert er det, hendes tilnavn ”den Rige” var rigtigt nok.

Denne medalje er fra 1477 og viser den rige Marie på falkejagt. Hun var en habil rytter og falkejægerske. Det kunne dog gå galt. I 1482 styrtede hun netop under en falkejagt med sin hest og omkom, 25 år gammel. Hun arvede Burgund 1477 efter sin far og blev samme år gift med Maximilian (1459-1486 (medkonge) – tysk konge 1493 – kejser 1508 – død 1519). Parret fik en datter og en søn, der nåede voksenalder samt en søn, der døde som spæd. Marie rådede over 14 grevskaber ved sin død. Maximilian blev gift endnu to gange.

Stormester. Hertug Charles den Smukke eller Dristige med den Gyldne Vlies om halsen. Naturligt nok han var jo også ordenens, Maries meget ambitiøse far, der i hele sin regeringstid med alle midler, især krig, forsøgte at udvide og styrke sit hertugdømme. Det førte til de burgundiske krige (1474-77). Det var i en af dem, han belejrede Neuss. Det gik ikke, men den slags tog ike modet fra ham. Han fortsatte ufortrødent, i samarbejde med englænderne. Mens han ragede uklar med kejseren og en række andre fyrster. I 1477 kæmpede han med hertug René af Lorraine ved Nancy i Lorraine. I dette slag faldt han, 43 år gammel.

Jeanne d'Arc (la Pucelle (Jomfruen))

(1412-1431). Født i landsbyen Domrémy i Lorraine i en bondefamilie. Da hun blev født var Hundredårskrigen (1337-1456) i fuld gang. I løbet af 1420'erne fik englænderne fuld kontrol over Nordfrankrig og de havde til overflod indgået en slags samarbejdsaftale med hertugen af Burgund. En god del af hans rige var i princippet fransk domæne, dvs. hørte til det franske kongerige. Resten var kejserligt domæne. Det gjaldt også den nordlige del, der omfattede Flandern og områderne nordfor, helt op til Vestfriesland. De nuv. Beneluxlande. Et pænt stort og ikke mindst meget rigt rige, der havde tæt handelsmæssig kontakt med England. Den engelske vicekonge i Frankrig, hertug John af Bedford, der i den engelske konges navn selvstændigt styrede Nordfrankrig besluttede sig for at lægge beslag på Sydfrankrig med de store tidligere engelske områder Anjou og Aquitanien. Det blev nødvendigt for ham at erobre byen Orléans ved Loire, der så at sige var nøglen til Sydfrankrig. I 1428 indledte han belejringen af byen, der ydede en kraftig modstand.

Omkring 1425 begyndte Jean d'Arc at høre "Guds stemme", der pålagde hende at tvinge englænderne ud af Frankrig. I april 1428 sendte hun et karsk og frimodigt brev til kongen af England og hertug John af Bedford, hvor hun fortalte, at hun var sendt af Gud, og at de derfor skulle udlevere nøglerne til de byer, som de havde taget og mishandlet, til hende. Hun var helt parat til at slutte fred, hvis de efterkom hendes ønsker. Signeret af Jehanne la Pucelle. Man kan jo nok forestille sig hvad de to modtagere tænkte ved dette brev, men pudsigt er det, at det stadig findes. Hun blev naturligvis straks og hånligt afvist. En enfoldig og fattig bondepige mod en sejrrig engelsk konge og hans hær. Men allerede 6. maj fik de en alvorlig overraskelse. I spidsen for deling franske soldater indtog den jernklædte jomfru en af englændernes vigtigste bastioner. Og de blev ikke ved det. Snart efter fulgte at angreb på belejrerne ved Orléans, som blev jaget væk. Derpå gik turen nordpå, med sejre ved Jargeau og Patay. Hvor Jeanne rykkede frem, åbnede byerne sig for hende. Der opstod panik i de engelske geledder. Soldaterne flygtede og drog mod Kanalhavnene. Mestendels grebet af den overtro, tiden var så rig på.

Overtro og astrologi

Det var ikke kun de engelske soldater, der var overtroiske. Det var kejser Frederik f.eks. også (og de fleste andre med ham). Frederik havde en hofastrolog, *Johannes Lichtenberger*. Inden Frederik indledte sine forhandlinger mv. med Charles udarbejdede Lichtenberger nogle profetier, der kunne vejlede Frederik. Men fandt omkr. 1980 nogle fragmenter af sådanne profetier i det danske Rigsarkiv. Efter at den hellige *Augustin* (354-430) i det romerske kejserriges sidste tid havde udstøt megen sarkasme (og modstand) mod astrologi, gik astrologien snart efter af mode i de højere kredse, men dukkede altså op igen i løbet af middelalderen.

Den internationalt anerkendte danske filminstruktør Carl Th. Dreyer (1889-1968) producerede i 1928 (på fransk) stumfilmen "La Passion de Jeanne d'Arc" (dansk titel "Jeanne d'Arcs Lidelse og Død") der blev en af hans mest berømte film internationalt.

Denne bronzestatue af Jeanne står (eller sidder skulle man måske sige) i Ørstedsparken i København. Den er skabt af den franske kunstner Henri Chapu (1833-1891) i 1870. Brygger Carl Jacobsen købte denne kopi nogle år senere og igen senere originalstatuen af marmor, der er på Glyptoteket, som han lod opføre 1892-97. I selve Frankrig er der ca. 20.000 statuer af Jeanne – fordelt over hele landet.

Reparation og service af person- og lastbiler

samt

- aircon-service
- diagnose-test
- reparation af
div. maskiner

**Vi skruer på alt
-bare det kan ryge
og larme**

HAGEDSTED ApS
AUTOVÆRKSTED
v/**A**.K. Pedersen

Præstebrovej 48c • 4532 Gislinge • telf. 59 46 05 85
post@hagedsted-auto.dk - www.hagedstedauto.dk

Hvem varetog ”hvems” interesser sideløbende med sine egne og bidrog til den almindelige forvirring?

Hvis Christian ibland skulle løbe sur i de politiske forhold i Vesteuropa, er der ikke noget at sige til det. Selv var han bestemt ikke uvant med ”underlige/rodede” forhold i Norden, hvor han havde såvel de nordiske rigsråd samt det slesvig-holstenske ridderskab, Hansestæderne, Nederlandene – mindre grad med de slaviske lande mod øst at slås med.

Evige venskaber varede sjældent ret længe, som oftest indtil der kom et bedre tilbud o.l. Dronninger og enkedronninger spillede tit vigtige roller. Det gjaldt især mht. dynastipolitikken. Ofte var den ældste søn i forvejen udpeget som tronfølger, men der var ofte andre sønner, som helst skulle finde en passende partnerske, der kunne sikre ham en passende tilværelse og helst styrke slægtens magt ved i praksis at overtage magten i et grevskab eller hertugdømme med en egnet beliggenhed og med en god økonomi.

Fra ”Pindsvinet”: 1935

GOD JUL og GODT

Fra: Redaktionen

NYTÅR

IT **Konsulent**
Orben Viltoft

PC - Hjælp

Til almindelige brugere * Til almindelige priser
Koster ikke mere end en almindelig håndværker

Jeg giver gerne tilbud, inden jeg går i gang

Er i lokalområdet og kan løse stort set ethvert PC problem

Tlf.: 28 68 35 65 * Mail: it@vilttoft.net

Yolande af Aragon / Anjou etc. etc. osv.

”Det er vanskeligt at finde en bedre illustration af middelalderens brogede suverænitetsforhold end hertugparret af Anjou. Yolande optræder selv snart som Yolande af Aragonien efter sit fødeland, snart som Yolande af Anjou efter sin mand, en søn af Johan den Gode, som havde gjort ham til hertug af Anjou, snart som Yolande af Sicilien, fordi hertugen blandt meget andet også blev konge af Sicilien og Napoli, det sidste dog uden større held. Det meget andet omfattede foruden Anjou Maine på den anden side Loirefloden, Provence i Sydfrankrig, Guise i Nordfrankrig og så Lorraine i Østfrankrig med den landsby Jeanne d’Arc kom fra i den kongetro enklave øst for burgundernes rige. Til disse besiddelser kom Yolandes nedarvede rettigheder til kongedømmet Jerusalem, Mallorca, og Cypern samt et par græske fyrstendømmer og grevskabet Roussillon ved Pyrenæerne.” (*Erik Kjersgaard, Politikens Verdenshistorie 10, s. 104 (1984)*)

Som det fremgår af ovennævnte citat kan man let forestille sig, at den gode Yolande (1381-1442, gift 1400) havde rigeligt at gøre med at regere de mange landområder sammen med gemalen *Louis 2. af Anjou*, som han som regel kaldes, trods de finere titler. Efter hans død i 1417 fortsatte hun med de besiddelser, der var tilbage. Men hun havde også andet at se til. I 1422 var hendes datter Marie (1404-22-61/63) blevet gift med den ikke helt almindelige franske konge *Charles VII* (1403-22-61). Charles var nok blevet dauphin (kronprins) i ung alder, men hans vej til tronen var samtidig blevet truet af forholdene under krigen samt af hans psykiske tilstand. Yolande havde imidlertid taget sig af ham, og var fast besluttet på, at han skulle blive den næste konge af Frankrig. Da hun ikke var sådan at bide skeer med, blev det som hun ville. Hun involverede sig meget i landets styrelse, trods de hårde vilkår, thi englænderne sad jo på den nordlige halvdel af riget. Da han i 1429 blev kronet i Reims – med Jeanne d’Arc som gæst – havde Yolande nået sit mål. Men hun holdt alligevel fast i ham til hun døde i 1442.

I 1422 kom *Henry 6.* af slægten Lancaster på den engelske trone. Han var kun et år gammel, så der måtte formyndere til. Heller ikke han var helt almindelig, og som voksen fik han gentagne anfald af sindssyge, nogle endda af års varighed. I 1445 blev han gift med *Margaret*, datter af hertug *René af Anjou*, søn af Yolande og Louis 2. Det var to år efter Yolandes død, så hun oplevede ikke den særegne situation, at der i perioden 1422-61 var en datter fransk dronning og en sønnedatter engelsk. Indtil 1453 var der endda krig mellem de to riger indtil 1453. Derefter så rose-krigene i England indtil 1485.

Mht. Konstantinopel var det anderledes.

I Rom og store dele af Europas havde man svært ved at affinde sig med byens fald. Tyrkerne underlagde sig eller havde underlagt sig det meste af Balkan. Grækenland får dog sin frihed via stormagternes indgriben. De øvrige balkanlande må vente til starten af 1900-tallet.

En digression: Så sent som i 1683 belejrede tyrkiske tropper i to måneder (forgæves) Wien. Efter at tyrkerne af en koalitionshær var jagt bort, i panik, bagte wienerne et halvmåne, forklædt som brød, som wienerne "symbolsk" fortærede. Halvmånen var det tyrkiske magtsymbol. Det er det første "wienerbrød", og det bages vist stadig rundt om som "horn", thi det ligner det jo også. Det, vi ellers kalder for "wienerbrød", kaldes jo for "kopenhagener" i den tysktalende verden. I engelsktalende "Danish pastry". Det anses jo for en dansk specialitet. Næsten på linie med dansk smørrebrød. I øvrigt var Wiens belejring det sidste tyrkiske erobningsforøg i europæisk område.

Sådan forestillede sig en fransk kunstner sig omkr. 1500 Konstantinopels erobring. Den ligner nok mest en kraftig forenkling af en fransk muromkranset bys erobring. Der er intet Konstantinopel over byen.

STRANDGÅRDSBLADET

Oplag: 125 eks.

Redaktion: Peter Brøns
Strandgården Øst 16
4300 Holbæk
Tlf. 6081 0543
E-mail: pb@brons.dk

Deadline nr. 148: 23.3.2025

Grundejerforeningen Strandgårdens bestyrelse:

Formand:	Allan Dalgaard	Strandgården Vest	18
Næstformand:	Kennet Jørgensen	Strandgården Øst	35
Kasserer:	Jonatan Møller Sousa	Strandgården Tværvej	8
Sekretær:	Michael Clausen	Strandgården Vest	38
Best. medlem:	Helle Quist	Strandgården Øst	66
Suppleant:	Louise Hinze	Strandgården Vest	18

GF's mail adresse: gf@strandgaarden-tusenaes.dk

GF's hjemmeside: www.strandgaarden-tusenaes.dk

Bankkonto: Danske Bank Reg.nr. 9570 – Konto nr. 0012629303

Alle læsere og annoncører ønskes en rigtig god Jul og et godt, lykkebringende og fredeligt Nytår. Ikke mindst det sidste!

Viggo Johansens maleri "Glade Jul" fra 1891.